

Vit hava ongan umhvørvispolitikk

— Í Føroyum hava vit ikki gjørt okkum greitt, hvat vit vilja við okkara náttúrutilfeingi. Serliga tá tað snýr seg um náttúruna á landi, er tað ein stórur trupulleiki. Havumhvørvið verður granskað, og tað er gott, men vit mangla at hugsa um landjörðina. Hetta er útbyggingin hjá SEV eitt gott dømi um, tí teir hava rætt til at taka alt vatnið í teimum føroysku áunum og vøtnunum til streymorku, um teir vilja. Næstan líkamikið um tað skaðar umhvørvið ella ikki!

LISS HANSEN

— Tað er L. S. (Landsúmsitingin), sum hevur ábyrgdina av náttúruumsitingini í Føroyum, men har er tíð at fara at hugsa orvisi, tá hesir trupulleikarnir skulu loysast. Vend má koma í og skiftast má spor, vit eiga at læra av feilunum og hugsa frameftir. Tí haldi eg, at loysnin er at seta eina náttúruumsiting á stovn í L. S., soleiðis sum nýggja stýrskipanin eisini sigur („Náttúru og búnaðarstova skal setast á stovn undir vinnumálastýrinum“). Hetta meti eg skal henda sum skjótast! Og absolut áðrenn oljuvinnan tekur seg upp, sigur Durita Brattaberg, sum leggur afturat, at vit skulu minnst til, at lívið er náttúran og náttúran er lívið.

Vantandi førleiki

Durita Brattaberg, at hon ikki heldur, at okkara lands-

umsiting hevur nóg góðan førleika til at taka sær av umhvørvismálum.

Orsøkin er, at meginparturin av umsitingini er mannað av juristum. Eingir biologar eru har til at taka sær av málum, sum t. d. SEV-útbyggingini.

Fyri at kunna víðgera eitt mál, sum SEV-útbyggingina, er neyðugt, at tað eisini eru fólk við kunnleika til náttúruna, sum víðgera málini, sum hava við umhvørvið at gera.

— Tú kanst ikki fara undir at víðgera biologisk árin, tá tú ert juristur... tað er tað sama sum at rætta bakara fyri smíð, heldur Durita Brattaberg.

Tað letur seg snøgt sagt ikki gera at fáa eina fullgóða víðgerð bara við juristum á hesum okinum. Teir hava nevniliga góðan juristar, men teir hava ikki førleika til at meta um biologisk árin og tilíkt.

Norðurlendsk umhvørvisstrategi viðtíkin

Tað er hend ógila stór menning á orku-útbyggingaroknum gjøgnum tey seinastu árin, sum vísir at tað er væl møgulegt at brúka vind- ella sólorku, í staðin fyri vatnorku.

— Hava umhvørvismál í veruleikanum ongan politiskan prioritet í Føroyum?

— Føroyar hava undirskrivað nógvar ymiskar sáttmálar um náttúruvernd, og ein av teimum er „Den nordiske miljøstrategi 1996-2000“.

Hari standa nokur generell prinsipp um náttúru- og umhvørvisvernd. Í sáttmálanum stendur, at fleiri fyrilit skulu havast í huga, serliga tá stórar útbyggingar skulu fremjast.

Í nevnda norðurlenska sáttmálanum bindir Landsstýrið seg til, at fleiri tungtvingandi prinsipp skulu

liggja til grund í eium hvørjum, sum verður avgjørt at gera.

Forsigtighedsprinsippet

Eitt annað er „forsigtighedsprinsippet“. Har stendur, hvussu vit skulu fyrihalda okkum í umhvørvispurningum. Millum annað hava føroyingar bundið seg til at gera forkanningar av umhvørvinum, áðrenn broytingar verða gjørdar.

Hetta er ikki gjørt nóg væl viðvíkjandi SEV-útbyggingini, og vatnorkuútbygging er ein av teimum størstu broytingunum vit kunnu gera á landi. Kortini eru ongar forkanningar gjørdar við útbyggingini av Eiði-3 okinum, sum so.

Burðardrygg menning

— Hesin parturin av oman fyri nevnda sáttmála er gjørdur við tí í hyggju at fyrirbyggja umhvørvisrup-



Durita Brattaberg er útbúgvin landbúnaðarkandidatur innan náttúruumsiting 1995. Hon arbeiðir frá 95-98 hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni við prosjekтинum: „Kommunal umhvørvisatlanir“. Í 1998 arbeiðir hon við prosjekti um umhvørvisatlanir innan føroysku ferðavinnuna. Í 98-99 var hon Trainee á umhvørvisdeildini hjá oljufelsgnum DONG, og hevur síðani 1. mai í ár arbeiðt í Noregi sum umhvørvisleiðari í Nordland Fylke (Nordland amt)

uleikum. Hetta eru ting, sum ein juristur ikki hevur førleika til at døma um, tí teirra útbúgving fegnir ikki um hesi okini, sigur Durita Brattaberg.

— Ein annar partur kallast Landsskabsbeskyttelse, verja av landslagnum. Í seinasta reglubroti verður tosað um „at landsskabet må tage udgangspunkt i

miljø-konsekvensvurderinger og en udbygget folkelig deltagelse“. Hetta stendur í hesum strategiplaninum, sum Føroyar hava tikið til sín. Hvussu nú, hví er eitt hol?

— Hvat meina fólkin í staðnum? Her manglar nakað, nevniliga tað, at fólkið tekur undir við tí. Vit vita snøgt sagt ikki, um fólkið ger tað, tí tey eru ikki eftirspurd, men tann umrøðan, sum hevur verið frammi í seinastuni, gevur ábendingar um, at tey ikki gera tað.

Tað átti at havt verið ein fólkafundur, ein hoyring, fyri fólkunum á staðnum og øðrum áhugaðum. Tað er nakað, sum bæði SEV og landsmyndugleikarnir áttu at havt fingið í lag.

Frágreiðingartrupulleiki

Tann nýggi sáttmálin, sum kemur í gildi eftir ár 2000, er bygdur uppá yvirnevnda sáttmálan. Men kortini er tann, sum nú er galdandi, ikki hildin! Her er okkurt sum haltar, og eg meti, at her hevur núverandi landsstýrismaður í umhvørvismálum og landsúmsitingin ein frágreiðingartrupulleika.

— Tá eg hugsi um SEV málið renna mær í hug orðini hjá Albert Einstein um, at tað ikki ber til at loysa trupulleikar við somu tankum, sum teimum, brúktir vóru, tá teir vóru skaptir, sigur Durita Brattaberg

